

Propozycje ćwiczeń wspomagających rozwój sensomotoryczny.

Rozwój sensomotoryczny jest niezwykle ważnym obszarem rozwoju dzieci, ponieważ dotyczy integracji bodźców sensorycznych i umiejętności motorycznych.

Propozycje ćwiczeń, które przedstawię, zostały opracowane z myślą o wspieraniu rozwoju sensomotorycznego dzieci z autyzmem. Te ćwiczenia mają na celu stymulowanie różnych zmysłów oraz rozwijanie umiejętności ruchowych i koordynacji. Mają one na celu dostarczenie dzieciom różnorodnych i atrakcyjnych bodźców sensorycznych, które pomagają w integracji sensorycznej oraz wzbogacają doświadczenia ruchowe.

Ważne jest, aby podkreślić, że każde dziecko jest unikalne i ma swoje indywidualne potrzeby rozwojowe. Nie ma jednoznacznej recepty na idealny zestaw ćwiczeń, ponieważ różne dzieci mogą reagować w różny sposób na bodźce sensoryczne. Jednak dzięki tej prezentacji będziemy mieli okazję zapoznać się z różnymi ćwiczeniami, które mogą stanowić wartościową bazę do indywidualnego dopasowania zestawu dla naszych podopiecznych.

Będą to różnorodne rodzaje ćwiczeń, takie jak usprawnianie z zakresu dużej motoryki, integracja sensoryczna, ćwiczenia równoważne, zabawy manipulacyjne. Oparte będą na prostych i dostępnych materiałach oraz pomysłach, które można z łatwością zastosować w warunkach domowych.

Chciałbym również podkreślić, że jest to temat dynamiczny i rozwijający się, więc zachęcam do dalszego eksplorowania i dostosowywania ćwiczeń do indywidualnych potrzeb każdego dziecka.

Duża motoryka

Stwórz tor przeszkód, używając materacy, poduszek, tuneli, kółek czy balansujących desek. Poproś dziecko, aby pokonywało te przeszkody, zachęcając je do pełzania, wspinania się, skakania lub czołgania.

Ćwiczenia równoważne: Zaproponuj dziecku różne ćwiczenia równoważne, takie jak: chodzenie po linii prostych lub krzywych, utrzymywanie równowagi na jednej nodze, przejście po równoważni. To pomaga w rozwoju koordynacji ruchowej i utrzymywaniu równowagi.

Skoki i hopki: Zachęć dziecko do skakania na trampolinie lub specjalnych piłkach do skakania. Skoki pomagają w rozwijaniu umiejętności koordynacji ruchowej, równowagi oraz wpływają na rozwój siły mięśniowej.

Gry z piłką: Graj w różne gry z piłką, takie jak rzucanie i łapanie, toczenie piłki, kopanie piłki czy rzucanie w cel. To ćwiczenie angażuje zarówno umiejętności motoryczne, jak i koordynację wzrokowo-ruchową.

Zabawy na świeżym powietrzu: Zaprowadź dziecko na plac zabaw lub do parku i zachęcaj je do korzystania z różnych sprzętów, takich jak zjeżdżalnie, huśtawki, drabinki czy karuzele. W ten sposób dziecko może rozwijać swoje umiejętności ruchowe, równowagę oraz interakcję z innymi dziećmi.

!!! Pamiętaj, aby dostosować ćwiczenia do możliwości i preferencji dziecka. Zawsze zachęcaj je do aktywnego uczestnictwa i dostarczaj pozytywnych bodźców w trakcie ćwiczeń. Terapeuta ruchowy może pomóc w dostosowaniu ćwiczeń do indywidualnych potrzeb danego dziecka.

Ćwiczenia równoważne.

Chodzenie po linii: Zarysuj linię na podłodze za pomocą taśmy lub sznurka i poproś dziecko, aby szło po niej, utrzymując równowagę. Możesz zmieniać kształt linii, aby wprowadzić większe wyzwanie.

Rower biegowy, rower: Zachęć dziecko do jazdy na rowerku biegowym, co pomaga w rozwoju równowagi, koordynacji i siły mięśniowej. Jeśli jest to większe dziecko to korzystamy ze zwykłego roweru z bocznymi kółkami, a następnie stopniowo przechodzimy do standardowego roweru.

Hulajnoga: Daj dziecku możliwość jeżdżenia na hulajnodze, co wymaga utrzymywania równowagi i koordynacji.

Zabawy na równoważni: Stwórz równoważnię z deski lub belki (z zachowaniem odpowiednich środków ostrożności) i zachęć dziecko do chodzenia po niej, utrzymując równowagę.

Zabawa na szrudłach sznurkowych: Wybierz szrudła sznurkowe, które są odpowiednie dla wieku Twojego dziecka i umiejętności. Skoncentruj się na utrzymaniu prostej postawy ciała i stabilności. Zaczynaj od krótkich kroków, stopniowo zwiększając tempo i odległość.

Zabawy na trampolinie: Jeżeli masz dostęp do trampoliny, zachęć dziecko do skakania na niej, co wspomaga rozwój równowagi, koordynacji i kontroli mięśniowej.

!!! Pamiętaj, aby dostosować ćwiczenia do możliwości i umiejętności dziecka oraz dbać o bezpieczeństwo podczas wykonywania ćwiczeń równoważnych.

Ćwiczenia sensoryczne, które stymulują bazowe zmysły:

Dotyk (zmysł dotyku):

Masaż sensoryczny: Wykorzystaj delikatny masaż lub specjalne narzędzia do masażu, aby stymulować zmysł dotyku dziecka. Skup się na różnych obszarach ciała, takich jak ręce, stopy, plecy i ramiona.

Zabawy z materiałami o różnych teksturach: Przygotuj kosz z różnymi materiałami, takimi jak: futro, jedwab, bawełna, guma, pióra. Daj dziecku możliwość eksploracji tych materiałów, dotykania ich i opisywania ich tekstury.

Wzrok (zmysł wzroku):

Terapia światłem: Wykorzystaj świetlne zabawki, projekcje, kolorowe światła lub świetlne korytarze, aby pobudzić zmysł wzroku. Możesz także korzystać z zabawek o kontrastujących kolorach lub wzorach.

Układanie mozaik: Zachęć dziecko do układania mozaik, puzzli lub obrazków z kolorowych klocków, aby rozwijać umiejętność rozpoznawania wzorców i koordynację wzrokowo-ruchową.

Słuch (zmysł słuchu):

Zabawy z dźwiękami: Korzystaj z instrumentów muzycznych, dzwonek, dzwonek wodnych, trąbek, tamburynów itp., aby pobudzać zmysł słuchu dziecka. Możesz także odtwarzać różnorodną muzykę i dźwięki z natury.

Gry dydaktyczne słuchowe: Przygotuj zestaw kart z dźwiękami (np. dźwięki zwierząt, instrumentów) i zachęć dziecko do rozpoznawania dźwięków i łączenia ich z odpowiednimi obrazkami.

Smak (zmysł smaku):

Zabawy kulinarno-smakowe: Zachęć dziecko do eksperymentowania z różnymi smakami i teksturami jedzenia. Przygotuj różnorodne przekąski, takie jak owoce, warzywa, chrupiące przekąski czy pokarmy o różnych smakach, i zaproś dziecko do degustacji.

Kreatywne gotowanie: Pozwól dziecku pomagać w przygotowywaniu posiłków, mieszaniu składników czy dekorowaniu potraw. To ćwiczenie angażuje zmysł smaku, zapach i dotyk.

Węch (zmysł węchu):

Zabawy z zapachami: Przygotuj zestaw pachnących substancji, takich jak przyprawy, olejki eteryczne, kwiaty czy owoce, i zachęć dziecko do rozpoznawania zapachów. Możecie również razem tworzyć własne aromatyczne mieszanki.

Wędkowanie zapachowe: Umieść różne zapachy w zamkniętych pojemnikach, a następnie poproś dziecko o ich identyfikację, korzystając z nosa.

!!! Pamiętaj, aby dostosować ćwiczenia do preferencji i możliwości dziecka, i zachęcaj je do aktywnego uczestnictwa. Ważne jest, aby dbać o bezpieczeństwo i komfort dziecka podczas wykonywania ćwiczeń.

Ćwiczenia manipulacyjne.

Układanie puzzli: Zapewnij dziecku różne poziomy trudności puzzli i zachęć je do układania ich. Początkowo możesz zacząć od puzzli z mniejszą liczbą elementów, a następnie stopniowo przejść do bardziej skomplikowanych.

Konstrukcje z klocków: Daj dziecku zestaw klocków o różnych kształtach i rozmiarach, takich jak LEGO, i zachęć je do budowania różnych konstrukcji. To ćwiczenie rozwija umiejętność manipulacji i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Zabawy plasteliną lub ciastoliną: Daj dziecku plastelinę lub ciastolinę i zachęć je do tworzenia różnych kształtów, postaci, zwierząt itp. To ćwiczenie rozwija sprawność manualną i koordynację ręka-oko.

Przenoszenie przedmiotów za pomocą szczypiec: Przygotuj pojemniki z różnymi przedmiotami, takimi jak kamyki, kolorowe koraliki czy drewniane elementy, i poproś dziecko, aby przenosiło je za pomocą szczypiec do innych pojemników. To ćwiczenie rozwija sprawność manualną i precyzję ruchów.

Zabawa z puzzlami magnetycznymi: Daj dziecku puzzle magnetyczne, które można układać na lodówce lub na metalowej tablicy. To ćwiczenie rozwija umiejętność manipulacyjną i koordynację ruchową.

Kształty do wstawiania, sortery: Zapewnij dziecku zestaw kształtów do wstawiania, takich jak puzzle z otworami, lub specjalne zabawki do wkładania kształtów. Zachęć je do dopasowywania kształtów i wkładania ich we właściwe miejsca. To ćwiczenie rozwija umiejętność manipulacji i rozumienia przestrzeni.

Zabawa z guzikami: Przygotuj kolorowe paski materiału z pętlami lub ubrania z guzikami, a następnie zachęć dziecko do zapinania i odpinania pętli lub guzików. To ćwiczenie rozwija precyzję ruchów palców i umiejętność manipulacji.

!!! Pamiętaj, że każde dziecko rozwija się w innym tempie, więc dostosuj ćwiczenia do umiejętności i zainteresowań swojego dziecka. Ważne jest, aby ćwiczenia były zabawne i stymulujące, aby dziecko miało pozytywną motywację do ich wykonywania.

Ćwiczenia wspierające rozwój sensomotoryczny dziecka mogą przynieść wiele korzyści. Oto podsumowanie tych korzyści, które rodzic może zauważyć u swojego dziecka: poprawa koordynacji, wzmacnianie mięśni, poprawa równowagi, rozwój zdolności przestrzennych, poprawę przetwarzania sensorycznego, poprawa koncentracji i uwagi, wspieranie rozwoju poznawczego, poprawa samopoczucia i regulacji emocjonalnej.

Ważne jest systematyczne i regularne wykonywanie ćwiczeń sensomotorycznych, aby osiągnąć optymalne korzyści dla rozwoju dziecka. Zalecam skonsultowanie się z terapeutą ruchowym, terapeutą zajmującym się integracją sensoryczną, którzy mogą dostosować ćwiczenia do indywidualnych potrzeb i umiejętności danego dziecka.

*Opracował: Paweł Mital
terapeuta integracji sensorycznej*